

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/27/2022
Identifikačné číslo spisu:	4421010033
Dátum vydania rozhodnutia:	06.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4421010033.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného I. I. pre zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 06. júna 2023 v Bratislave, o dovolaní obvineného I. I. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 22. júna 2021, sp. zn. 1To/36/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. I. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej tiež „okresný súd“) zo 04. marca 2021, sp. zn. 1T/4/2021 bol obvinený I. I. (ďalej tiež „obvinený“) uznaný za vinného zo spáchania zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

- dňa 31.12.2019 asi 00.15 hod., po predchádzajúcej vzájomnej dohode a po telefonickom usmernení nestotožnenej osoby, vystupujúcej pod prezývkou menom Q., umožnil spolu s už odsúdeným U. Z. U., za finančnú odmenu v celkovej výške 1.200,- Eur prekročiť štátnu hranicu cez hraničný priechod medzi Slovenskou republikou a Maďarskom (Komárno) štyrom osobám, ktoré nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky ani osobami s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, a to tým spôsobom, že tieto osoby naložili dňa 30.12.2019 v čase asi o 22.00 hod. v blízkosti mesta Kőlked v Maďarsku, do osobného motorového vozidla BMW Rad 3, EČV: J.-A. XXX, imatrikulovaného v Spolkovej republike Nemecko, strieborná metalíza, VIN: C ktoré ako vodič riadil I. I. a spolujazdcom bol U. Z. U., pričom tieto osoby previezli cez doposiaľ neurčený hraničný priechod Slovenskej republiky s Maďarskom, na územie Slovenskej republiky a následne chceli s nimi pokračovať cez územie Slovenskej republiky do mesta Viedeň v Rakúskej republike, pričom dňa 31.12.2019 v čase o 00.45 hod., hliadka G. XXX Obvodného oddelenia policajného zboru Nové Zámky, Okresného riaditeľstva policajného

zboru Nové Zámky zastavila predmetné motorové vozidlo z dôvodov porušenia predpisov o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a vykonala kontrolu osobného motorového vozidla, pri ktorej zistila, že vo vozidle sa za týmto účelom nachádzajú štyri osoby pôvodom zo Sýrskej arabskej republiky menom: H. U. U., nar. XX.XX.XXXX, J. U., nar. XX.XX.XXXX, Q. U., nar. XX.XX.XXXX, S. U., nar. XX.XX.XXXX, bez dokladov totožnosti a platných víz umožňujúcich osobám pochádzajúcim z tretích krajín vstup a zotrvanie na území Slovenskej republiky.

Okresný súd za tento trestný čin uložil obvinenému I. I. podľa § 355 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) a l), § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 roky, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Súčasne obvinenému podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil trest prepadnutia veci, a to telefónu Apple Iphone 5, striebornej farby a podľa § 65 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona trest vyhostenia vo výmere 5 rokov.

Proti vyššie uvedenému rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“) z 22. júna 2021, sp. zn. 1To/36/2021 podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietnuté.

Proti naposledy uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ing. Mikuláša Práznovského, CSc. dovolanie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. že dovolaním napadnuté rozhodnutie má byť založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený namietol, že zistený skutok nie je trestným činom, pretože konal v súlade s ustanoveniami nariadenia Dublin II (nariadenie Rady ES č. 343/2003 z 18. februára 2003), v dôsledku čoho, podľa jeho názoru, nebola naplnená požiadavka protiprávnosti činu podľa § 8 Trestného zákona. Konkrétne s poukazom na čl. 2 písm. g), čl. 3 ods. 1, čl. 13 nariadenia Dublin II a čl. 63 ods. 1 písm. a) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, obvinený opakovane svoju obhajobu uvádzal už v základnom konaní, že prekročenie štátnych hraníc a prechod cez územie Slovenskej republiky nemá za „nedovolené“, pretože „...pokiaľ cesta príslušníka tretej krajiny na územie ľubovoľnej krajiny za účelom požiadania o azyl nie je protiprávnym konaním, nemôže byť protiprávnym ani organizovanie, umožnenie alebo napomáhanie tejto cesty.“ Obvinený na podklade uvedeného tvrdil, že prepravoval 4 osoby, ktoré chceli požiadať o azyl v Rakúskej republike v súlade s právom Európskej únie.

Nesprávne právne posúdenie zisteného skutku obvinený namietal v súvislosti s finančnou odmenou vo výške 1.200,- Eur, ktorú mal spoločne s inou osobou (spolupáchatelom U. Z. U.) získať za prevoz 4 osôb z Maďarska do Rakúska. Táto podľa názoru obvineného s použitím analógie legis: „nie je ani finančnou výhodou, ani inou materiálnou výhodou podľa § 355 ods. 2 Trestného zákona, ale svojou povahou predstavuje náhradu za použitie osobného motorového vozidla ... podľa § 7 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách“. O tom, že cestovná náhrada za použitie vlastného motorového vozidla nie je finančnou výhodou v zmysle § 355 Trestného zákona, má podľa názoru obvineného svedčiť aj skutočnosť, že cestovné náhrady nie sú predmetom dane podľa § 5 ods. 5 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby dovolací súd vyslovil, že v predmetnom konaní bol z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v jeho neprospech a aby zrušil uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nové Zámky (ďalej tiež „prokurátorka“), ktorá uviedla, že dovolaním napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné a vady vytýkané obvineným za účelové a nenaplnujúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Prokurátorka ďalej vo svojom vyjadrení zdôraznila, že obvinený sa v základnom konaní k spáchaniu skutku priznal a popísal priebeh trestnej činnosti ako i to, že za prevoz štyroch osôb mal

obdržať celkovo sumu vo výške 1.200,- Eur. V konaní obvinený pritom potvrdil, že mal vedomosť o tom, že prevážané osoby boli nelegálni migranti, a taktiež mal vedomosť o tom, že bez víz a povolenia na pobyt nemôžu ísť do Európskej únie. Prokurátorka má za to, že zákon o cestnej doprave č. 56/2012 Z. z. alebo zákon o cestovných náhradách č. 283/2002 Z. z. nie je možné použiť, pretože obvinený nemá právne postavenie v zmysle daných zákonov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Ďalej zistil, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020.).

Zároveň platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, väd a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu príslušného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Obvinený I. I. svoje dovolanie založil na tvrdení, že sudy v základnom konaní nesprávne aplikovali iné hmotnoprávne ustanovenie, pretože z noriem európskeho práva, konkrétne z čl. 2 písm. g), čl. 3 ods. 1, čl. 13 nariadenia Rady ES č. 343/2003 z 18. februára 2003 (ďalej tiež „nariadenie Dublin II“) a z čl. 63 ods. 1 písm. a) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva má vyplývať beztrestnosť pre tzv. „prevádzáčov“ za organizovanie, umožnenie alebo napomáhanie príslušníkom tretích krajín pri ich ceste do ľubovoľnej krajiny EÚ za účelom podania žiadosti o azyl.

Podľa čl. 2 písm. g) nariadenia Dublin II, pod pojmom „utečenec“ je potrebné považovať každého štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý spĺňa podmienky pre právne postavenie vymedzené v Ženevskom dohovore a je oprávnený sa zdržiavať na území členského štátu.

Podľa čl. 3 ods. 1 nariadenia Dublin II, členské štáty posúdia žiadosť každého príslušníka tretej krajiny, ktorý podá žiadosť na hranici alebo na ich území ktorémukoľvek z nich. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole II označený ako zodpovedný.

Podľa čl. 13 nariadenia Dublin II, keď nie je možné určiť žiaden členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl na základe kritérií vymenovaných v tomto nariadení, je prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o azyl podaná, zodpovedný za jej posúdenie.

Podľa čl. 63 ods. 1 písm. a) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, Rada v súlade s postupom uvedeným v článku 67 do piatich rokov od nadobudnutia platnosti Amsterdamskej zmluvy prijme: 1. azylové opatrenia v súlade so Ženevským dohovorom z 28. júla 1951 a Protokolom z 31. januára 1967 o postavení utečencov a inými príslušnými zmluvami, a to okrem iných oblastí aj kritériá a mechanizmy určujúce, ktorý členský štát je zodpovedný za posudzovanie žiadosti o azyl predloženej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov.

Z vyššie citovaných ustanovení európskeho práva, na ktoré poukázal obvinený vo svojom dovolaní, nemožno vyvodit' záver o beztrestnosti tzv. prevádzačov, ktorí organizujú, umožňujú a napomáhajú osobám z tretích krajín, ktoré nie sú občanmi Slovenskej republiky, prípadne nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky pri prekročení štátnej hranice Slovenskej republiky alebo pri prechode cez územie Slovenskej republiky. Zároveň dovolací súd zdôrazňuje, že nariadenie Dublin II, na ktoré obvinený poukazuje, nie je už v súčasnosti účinné, nakoľko bolo zrušené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 (tzv. Dublin III). Z hľadiska predmetu svojej právnej úpravy nariadenie Dublin III (predtým Dublin II) sa venuje otázkam spoločného európskeho azylového systému, respektíve stanoveniu kritérií a mechanizmov pre určenie členského štátu (!) zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanú v jednom z členských štátov, štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti (čl. 1 nariadenia Dublin III) a nestanovuje beztrestnosť pre tzv. prevádzačov utečencov cez štátne hranice na územie Slovenskej republiky.

Rovnako najvyšší súd konštatuje, že nie je opodstatnená ani argumentácia obvineného, v zmysle ktorej mala byť jemu a jeho spolupáchateľovi prisľúbená finančná odmena v celkovej výške 1.200,-Eur za nedovolený prevoz štyroch osôb, občanov Sýrskej republiky, ktorá suma má byť pokladaná za náhradu podľa § 7 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách. Najvyšší súd v predmetnej trestnej veci konštatuje, že zo strany obvineného a jeho spolupáchateľa sa nejednalo o akúsi nezištnú pomoc utečencom pri ich úsilí požiadať o azyl, ale konali práve z pohnútky získať finančnú odmenu. Z uvedeného dôvodu ich nezákonné konanie nie je možné považovať za plnenie pracovných povinností počas pracovnej cesty vykonanej v rámci pracovného pomeru (§ 1 ods. 1 zákona č. 283/2002 Z. z.), za ktorú by mohli mať nárok na cestovné náhrady.

Vzhľadom na to, že dovolateľ I. I. vadami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní zjavne nenaplnil ním uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a ani žiaden iný dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.